

**CONSILIUL NAȚIONAL AL
PERSOANELOR VÂRSTNICE**

**Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului
pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat
și agricultori în semestrul I 2014**

**August
2014**

Cuprins

CAPITOLUL I

Pensiile din sistemul asigurărilor sociale de stat	3
1.1. Evoluția numărului de pensionari	3
1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	3
1.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în semestrul I 2014 față de semestrul I 2013.	4
1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de quantum a pensiei	5
1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii	7
1.1.5. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	9
1.2. Evoluția cuantumului pensiilor	10
1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor	10

CAPITOLUL II

PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR	12
2.1. Evoluția numărului de pensionari	12
2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	12
2.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în semestrul I 2014 față de semestrul I 2013.	12
2.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe grupe de quantum a pensiei	14
2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	14
2.2. Evoluția cuantumului pensiilor	15

CAPITOLUL III

EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI	16
--	----

CAPITOLUL IV

VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL I 2014	18
---	----

CAPITOLUL V

CONCLUZII	20
-----------------	----

CAPITOLUL VI

PROPUNERI	23
Bibliografie	25
Anexe	26

Capitolul I

PENSIILE DIN SISTEMUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT¹

1.1. Evoluția numărului de pensionari

1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii

Numărului minim și maxim al pensionarilor de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii (tabelul nr. 1), în semestrul I 2014, a înregistrat următoarele valori:

- pentru categoria **limită de vârstă**, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna februarie (3.316.850 pensionari, reprezentând 70,78% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna iunie (3.331.161 pensionari, reprezentând 71,20% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie anticipată**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna ianuarie (16.790 pensionari, reprezentând 0,36% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna iunie (18.806 pensionari, reprezentând 0,40% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie anticipată parțial**, numărul minim al pensionarilor a fost atins în luna iunie (95.865 pensionari reprezentând 2,05% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (99.008 pensionari reprezentând 2,11% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie de invaliditate**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat tot în luna iunie (702.243 pensionari reprezentând 15,01% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (714.970 pensionari reprezentând 15,26% din numărul total al pensionarilor);

¹Seriile de date statistice lunare privind numărul de pensionari de asigurări sociale de stat și pensia medie de asigurări sociale de stat pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii Publice

- pentru categoria **pensie de urmaș**, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna iunie (529.777 pensionari reprezentând 11,32% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (536.833 pensionari reprezentând 11,45% din numărul total al pensionarilor).

Tabelul nr. 1 Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, în semestrul I 2014 și 2013

– persoane –

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor social
2014							
Ianuarie	4.686.455	3.318.108	16.790	99.008	714.970	536.833	746
Februarie	4.678.898	3.316.850	17.504	98.916	712.382	532.517	729
Martie	4.676.148	3.319.264	18.186	98.437	708.905	530.639	717
Aprilie	4.678.435	3.325.222	18.382	97.289	706.117	530.718	707
Mai	4.676.493	3.327.277	18.468	96.164	703.674	530.216	694
Iunie	4.678.537	3.331.161	18.806	95.865	702.243	529.777	685
Media – sem. I 2014	4.679.161	3.322.980	18.023	97.613	708.049	531.783	713
2013							
Ianuarie	4.690.286	3.283.718	12.192	106.691	744.902	541.880	903
Februarie	4.682.754	3.282.375	12.461	106.088	741.799	539.153	878
Martie	4.678.748	3.284.996	12.698	104.459	737.597	538.130	868
Aprilie	4.679.990	3.289.985	12.991	103.115	740.950	538.283	854
Mai	4.679.307	3.293.282	13.178	101.879	732.100	538.024	844
Iunie	4.679.621	3.295.915	13.500	101.086	729.764	538.528	828
Media – sem. I 2013	4.681.785	3.288.379	12.837	103.886	736.820	539.000	863

Sursa: www.cnpas.org

1.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în semestrul I 2014 față de semestrul I 2013

Numărul de pensionari de asigurări sociale, în semestrul I 2014 a scăzut față de semestrul I 2013, cele mai mari scăderi înregistrându-se în lunile ianuarie și februarie (tabelul nr. 2).

Pe total, față de semestrul I 2014, în scădere au fost numărul mediu de pensionari cu pensie de ajutor social (-17,38%), numărul pensionarilor cu pensie anticipată parțial (-6,04%), cu pensie de invaliditate (-3,90%),

și cu pensie de urmaș (-1,34%). În creștere au fost numărul mediu al pensionarilor cu pensie anticipată (+40,40%) și numărul mediu al pensionarilor cu pensie pentru limită de vârstă (+1,05%).

În cifre absolute, în semestrul I 2014, numărul mediu de pensionari de asigurări sociale de stat a scăzut cu 2.624 persoane (4.679.161 față de 4.681.785 în semestrul I 2013), datorită scăderii numărului de pensionari cu pensie de invaliditate (-28.771), a pensionarilor cu pensie anticipată parțial (-6.273), a celor cu pensie de urmaș (-7.217) și a celor cu pensie de ajutor social (-150).

Tabelul nr. 2 Modificarea numărului de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, în semestrul I 2014 față de semestrul I 2013

– % –

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor social
Ianuarie	-0,08	1,05	37,71	-7,20	-4,02	-0,93	-17,39
Februarie	-0,08	1,05	40,47	-6,76	-3,97	-1,23	-16,97
Martie	-0,06	1,04	43,22	-5,76	-3,89	-1,39	-17,40
Aprilie	-0,03	1,07	41,50	-5,65	-4,70	-1,41	-17,21
Mai	-0,06	1,03	40,14	-5,61	-3,88	-1,45	-17,77
Iunie	-0,02	1,07	39,30	-5,16	-3,77	-1,62	-17,27
Sem. I	-0,06	1,05	40,40	-6,04	-3,90	-1,34	-17,38

Sursa: www.cnpas.org

1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de cuantum a pensiei

În sistemul asigurărilor sociale de stat, în semestrul I 2014, numărul pensionarilor a avut o evoluție oscilantă, cu o descreștere continuă de la 4.686.455 persoane în luna ianuarie, la 4.676.148 persoane în luna martie, și 4.678.537 în luna mai, urmate apoi de o creștere la 4.678.537 în luna iunie.

Evoluție oscilantă a avut următoarea categorie de pensionari:

- ◆ cu pensie pentru limită de vârstă (în scădere de la 3.318.108 persoane în luna ianuarie, la 3.316.850 persoane în februarie, urmată de o creștere până la 3.331.161 persoane în luna iunie).

Evoluții continuu descendente au avut următoarele categorii de pensionari:

- ◆ cu pensie de invaliditate (de la 714.970 persoane în ianuarie la 702.243 în iunie, respectiv o scădere cu 12.727 persoane);

- ◆ cu pensie anticipată parțial (99.008 persoane în ianuarie și 95.865 persoane în luna iunie, scădere cu 3.143 persoane);
- ◆ cu pensie de urmaș (de la 536.833 persoane în luna ianuarie la 529.777 persoane în luna iunie, respectiv o scădere cu 7.056 persoane);
- ◆ cu pensie de ajutor social (care, în aceeași perioadă, au scăzut cu 61 persoane, de la 746 la 685 persoane).

O evoluție continuu ascendentă a avut categoria de pensionari cu pensie anticipată (de la 16.790 persoane în luna ianuarie la 18.806 persoane în luna iunie, respectiv o creștere cu 2.016 persoane).

Referindu-ne la **evoluția numărului pensionarilor de asigurări sociale de stat în semestrul I 2014, pe grupe în funcție de cuantumul pensiei** (anexa nr. 1), situația se prezintă după cum urmează:

- pentru pensiile de până la 350 lei², numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna martie (499.890 pensionari reprezentând 10,69% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna iunie (504.243 pensionari reprezentând 10,78% din numărul total de pensionari);
- pentru grupa de pensii cuprinse între 351 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna mai (659.741 pensionari reprezentând 14,11% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (662.893 pensionari reprezentând 14,14% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa de pensii între 501 și 1.000 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna iunie (2.071.889 pensionari reprezentând 44,28% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (2.081.296 pensionari reprezentând 44,41% din numărul total al pensionarilor);

² Începând cu data de 1 aprilie 2009, prin OUG nr.6/2009, a fost instituită pensia socială minim garantată, în valoare de 300 lei, iar de la data de 1 octombrie 2009, cuantumul acesteia a fost majorat la 350 lei, beneficiarii sistemului public de pensii cu domiciliul în România, a căror pensie se situa sub aceste cuantumuri, au primit diferența de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

- pentru grupa de pensii cuprinse între 1.001 și 2000 lei, numărul minim s-a înregistrat în luna martie (1.333.342 pensionari reprezentând 28,51% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (1.335.689 pensionari reprezentând 28,50% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa cu valoarea pensiei peste 2.000 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna ianuarie (106.161 pensionari reprezentând 2,27% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna iunie (107.833 pensionari reprezentând 2,30% din numărul total al pensionarilor).

1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii

Numărul total de înscrieri noi la pensie în semestrul I 2014 (129.825 persoane) a crescut față de semestrul I 2013 (126.201 persoane) cu 3.624 persoane, respectiv cu 2,9% (tabelele nr. 3 și nr. 4).

Cea mai mare scădere s-a înregistrat în luna ianuarie 2014 când numărul de înscrieri noi a fost de 12.444 persoane, față de 17.672 persoane în ianuarie 2013, respectiv o scădere cu -29,58%.

Intrările în sistem, pe categorii de pensii de asigurări sociale de stat, față de semestrul I din anul anterior au avut următoarea evoluție:

- pentru pensia anticipată, numărul de înscrieri noi a crescut cu 25,75% (4.513 persoane în semestrul I 2014 față de 3.589 persoane în semestrul I 2013);
- pentru pensia de invaliditate, numărul de înscrieri noi a crescut cu 7,84% (26.970 persoane în semestrul I 2014 față de 25.010 persoane în semestrul I 2013);
- pentru pensia anticipată parțial, numărul de înscrieri noi a crescut cu 4,43% (11.903 în semestrul I 2014 față de 11.398 persoane în semestrul I 2013);
- pentru pensia de limită de vârstă, numărul de înscrieri noi a crescut cu 5,18% (69.728 persoane în semestrul I 2014 față de 66.291 persoane în semestrul I 2013);

- pentru pensia de urmaș numărul de înscrieri noi a scăzut cu 16,08% (16.711 persoane în semestrul I 2014 față de 19.913 persoane în semestrul I 2013);

Numărul de înscrieri noi la pensie, în semestrul I 2014, a înregistrat un maxim de 25.347 persoane în luna iunie și un minim de 12.444 persoane în luna ianuarie (numărul de înscrieri noi este prezentat în tabelul nr. 3, iar modificările față de semestrul I 2013, în tabelul nr. 4).

În semestrul I 2014, pe categorii de pensii, cel mai mare număr de înscrieri noi au fost la pensia pentru limită de vârstă (69.728 persoane), urmat de cel pentru pensia de invaliditate (26.970 persoane), pensia de urmaș (16.711 persoane), pensia anticipată parțial (11.903 persoane) și pensia anticipată (4.513 persoane).

Tabelul nr. 3 Numărul de înscrieri noi la pensie în sistemul asigurărilor sociale de stat, pe categorii, în semestrul I 2014, comparativ cu semestrul I 2013

– persoane –

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2014						
Ianuarie	12.444	5.947	583	1.409	2.922	1.583
Februarie	24.301	12.713	897	2.403	5.613	2.675
Martie	22.138	12.240	836	2.016	3.968	3.078
Aprilie	25.315	14.076	777	2.085	4.820	3.557
Mai	20.280	11.090	616	1.702	3.922	2.950
Iunie	25.347	13.662	804	2.288	5.725	2.868
Total – sem1	129.825	69.728	4.513	11.903	26.970	16.711
2013						
Ianuarie	17.672	9.260	507	1.698	3.521	2.686
Februarie	19.449	10.176	556	1.779	3.813	3.125
Martie	20.196	11.119	546	1.679	3.675	3.177
Aprilie	24.645	12.964	680	2.316	4.867	3.818
Mai	20.447	10.896	582	1.808	4.076	3.085
Iunie	23.792	11.876	718	2.118	5.058	4.022
Total- Sem I 2013	126.201	66.291	3.589	11.398	25.010	19.913

Sursa: www.cnpas.org

Tabelul nr. 4 Modificarea numărului de înscrieri noi la pensie, pe categorii, în semestrul I 2014, comparativ cu semestrul I 2013

- % -

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	-29,58	-35,78	14,99	-17,02	-17,01	-41,06
Februarie	24,95	24,93	61,33	35,08	47,21	-14,40
Martie	9,62	10,08	53,11	20,07	7,97	-3,12
Aprilie	2,72	8,58	14,26	-9,97	-0,97	-6,84
Mai	-0,82	1,78	5,84	-5,86	-3,78	-4,38
Iunie	6,54	15,04	11,98	8,03	13,19	-28,69
Sem I	2,87	5,18	25,75	4,43	7,84	-16,08

Sursa: www.cnpas.org

1.1.5 Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor

Numărul de decese în rândul pensionarilor, în semestrul I 2014, a fost de 89.163 pensionari, în creștere cu 593 persoane (0,67%) față de semestrul I 2013 (tabelul nr. 5).

În luna februarie 2014 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (20.839 pensionari), iar numărul minim de decese a fost înregistrat în luna ianuarie 2014 (6.987 pensionari).

Tabelul nr. 5 Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat în semestrul I 2014, comparativ cu semestrul I 2013

- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2013	2014
Ianuarie	12.506	6.987
Februarie	17.893	20.839
Martie	14.931	15.215
Aprilie	14.838	14.894
Mai	13.514	15.254
Iunie	14.888	15.974
Total – sem I	88.570	89.163

Sursa: www.cnpas.org

1.2. Evoluția cuantumului pensiilor

În luna iunie 2014 s-a înregistrat o creștere a pensiei medii de asigurări sociale de stat cu 4,06% față de luna iunie 2013, valoarea nominală a acesteia fiind de 845 lei față de 812 lei (tabelul nr. 6).

Tabelul nr. 6 Cuantumul pensiilor de asigurări sociale de stat, în luna iunie 2014 și 2013

Categorია de pensii		Pensia medie de asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Iunie 2014	845	972	1045	639	581	429
	Iunie 2013	812	935	986	633	575	410
Gradul de modificare al pensiilor (%)		4,06	3,96	5,98	0,95	1,04	4,63

Sursa: www.cnpas.org

Pe categorii de pensii, cuantumul pensiei a crescut datorită indexării punctului de pensie începând cu luna ianuarie 2014.

În luna iunie 2014, față de pensia pentru limită de vârstă, pensia anticipată a reprezentat 107,5%, pensia anticipată parțial 65,7%, pensia de invaliditate 59,8%, iar pensia de urmaș 44,1%.

1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor

Cu toate că valoarea punctului de pensie a fost indexată în semestrul I 2014, puterea de cumpărare pentru pensia medie și pentru pensia pentru limită de vârstă a fost inferioară celei ce se înregistrează în luna octombrie 2009 (anexa nr. 2).

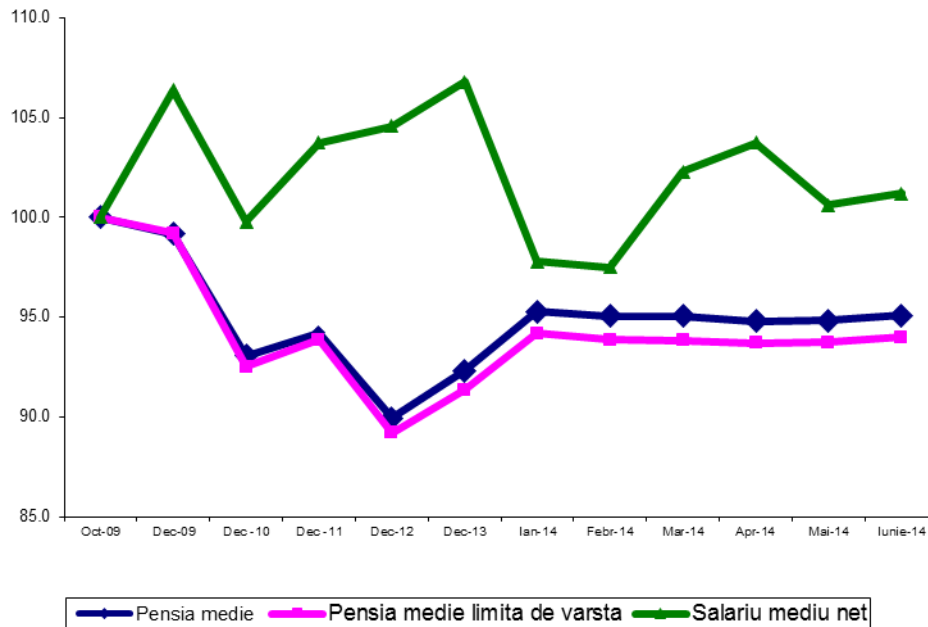
Față de această dată, în luna iunie 2014, puterea de cumpărare a pensiei medii din sistemul asigurărilor sociale de stat, în cuantum de 845 lei, a fost mai mică cu - **4,9%**.

Salariul mediu net în luna iunie 2014 a fost de 1.687 lei, respectiv de 2,00 ori mai mare decât pensia medie (845 lei) și de 1,74 ori mai mare decât pensia medie pentru limită de vârstă (972 lei). Față de luna octombrie 2009 puterea de cumpărare a salariului mediu net a fost cu **1,2%** mai mare.

Nivelul pensiei medii de asigurări sociale de stat și a celei pentru limită de vârstă, în luna iunie 2014, față de salariul mediu brut și net au fost următoarele:

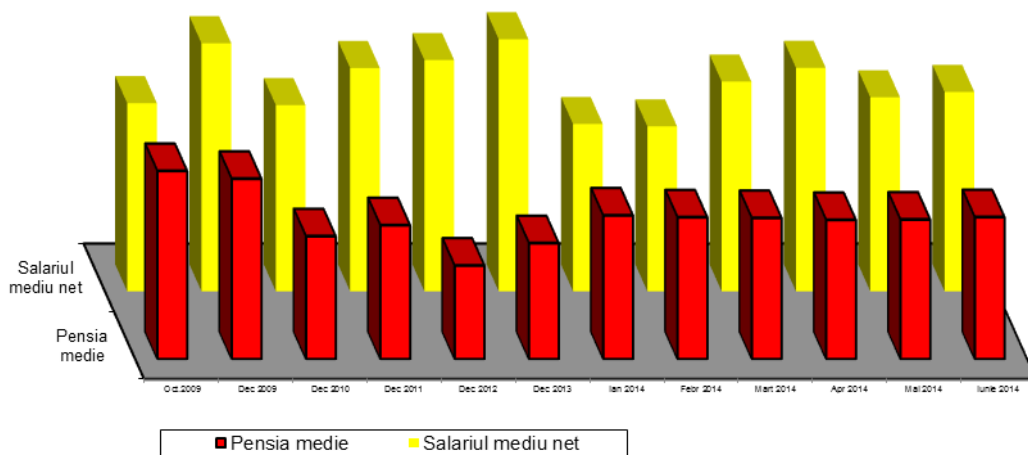
- a) pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat 36,2% din salariul mediu brut și 50,1% din salariul mediu net;
- b) pensia medie pentru limită de vârstă a reprezentat 41,7% din salariul mediu brut și 57,6% din cel net.

Grafic nr. 1 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, în perioada octombrie 2009 - iunie 2014

Sursa: www.cnpas.org

Grafic nr. 2 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii și a salariului mediu net față de luna octombrie 2009, în perioada octombrie 2009 – iunie 2014

Sursa: www.cnpas.org

PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR³

2.1. Evoluția numărului de pensionari

2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii

Numărul minim și maxim al pensionarilor agricultori în semestrul I 2014, pe categorii de pensii (anexa nr. 3) se prezintă sintetic după cum urmează:

- pentru categoria limită de vârstă, numărul minim al pensionarilor agricultori s-a înregistrat în luna iunie (464.223 pensionari reprezentând 90,33% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (484.735 pensionari reprezentând 90,17%);
- pentru categoria invaliditate, numărul maxim de pensionari s-a consemnat în luna ianuarie (4.931 pensionari reprezentând 0,92% din numărul total al pensionarilor), iar numărul minim în luna iunie (4.334 pensionari reprezentând 0,84% din total);
- pentru categoria pensie de urmaș, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna iunie (45.363 pensionari reprezentând 8,83% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie (47.927 pensionari reprezentând 8,92% din numărul total al pensionarilor).

2.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în semestrul I 2014 față de semestrul I 2013

Numărul total de pensionari agricultori, în semestrul I 2014, a scăzut față de semestrul I 2013 la toate categoriile de pensii, scăderile fiind cuprinse între -8,79% și -9,04%. Pe parcursul semestrului I 2014 cea mai mare scădere lunară s-a înregistrat în luna iunie (tabelul nr. 8).

³Seriile de date statistice lunare privind numărul de pensionari agricultori și pensia medie a agricultorilor pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale.

Numărul de pensionari agricultori pe categorii de pensii a scăzut după cum urmează:

- cu pensie de invaliditate -27,22%;
- cu pensie de urmaș -10,66%;
- cu pensie pentru limită de vârstă -8,56%;

Tabelul nr. 7 Numărul de pensionari agricultori, pe categorii, în semestrul I, anii 2014 și 2013

- persoane -

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2014				
Ianuarie	537.593	484.735	4.931	47.927
Februarie	532.431	480.293	4.828	47.310
Martie	527.195	475.910	4.539	46.746
Aprilie	522.790	472.069	4.446	46.275
Mai	518.406	468.179	4.374	45.853
Iunie	513.920	464.223	4.334	45.363
Media – sem. I	525.390	474.235	4.575	46.579
2013				
Ianuarie	589.401	529.093	6.816	53.492
Februarie	584.352	524.796	6.614	52.942
Martie	579.223	520.504	6.346	52.373
Aprilie	574.433	516.401	6.188	51.844
Mai	569.756	512.490	5.928	51.338
Iunie	564.990	508.336	5.824	50.830
Media – sem. I	577.026	518.603	6.286	52.137

Sursa: www.cnpas.org

Tabelul nr. 8 Modificarea numărului de pensionari agricultori, pe categorii, în semestrul I 2014, comparativ cu semestrul I 2013

- în procente -

Luna	Total	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	-8,79	-8,38	-27,66	-10,40
Februarie	-8,89	-8,48	-27,00	-10,64
Martie	-8,98	-8,57	-28,47	-10,74
Aprilie	-8,99	-8,58	-28,15	-10,74
Mai	-9,01	-8,65	-26,21	-10,68
Iunie	-9,04	-8,68	-25,58	-10,76
Sem I	-8,95	-8,56	-27,22	-10,66

Sursa: www.cnpas.org

2.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe grupe de cuantum al pensiei

Numărul pensionarilor agricultori a scăzut continuu în semestrul I 2014 (anexa nr. 3), ajungând în iunie la 513.920 persoane, față de 537.593 persoane în ianuarie (-23.673 persoane, respectiv -4,4%).

Referindu-ne la evoluția numărului pensionarilor agricultori pe grupe, în funcție de cuantumul pensiei, situația a fost următoarea:

- pentru pensiile de până la 350 lei⁴, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna iunie (230.754 pensionari reprezentând 44,90% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (243.699 pensionari reprezentând 45,33% din total);
- pentru pensiile cuprinse între 351 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor agricultori a fost în luna iunie (267.410 pensionari reprezentând 52,03% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie (277.441 pensionari reprezentând 51,61% din total);
- pentru pensiile de peste 500 lei, numărul minim al pensionarilor s-a consemnat în luna iunie (15.756 pensionari reprezentând 3,07% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (16.453 pensionari reprezentând 3,06% din total).

2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor agricultori

Numărul de decese în rândul pensionarilor agricultori la nivelul semestrului I 2014 a fost de 24.171 pensionari, în scădere cu -2,82% față de semestrul I 2013, când numărul deceselor a fost de 24.873 pensionari (tabelul nr. 9).

În luna februarie 2014 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (4.834 pensionari), iar numărul minim de decese a fost în luna ianuarie 2014 (2.889 pensionari).

⁴ Începând cu data de 1 aprilie 2009, prin OUG nr. 6/2009, a fost instituită pensia socială minim garantată, în valoare de 300 lei, iar de la data de 1 octombrie 2009, cuantumul acesteia a fost majorat la 350 lei.

Tabelul nr. 9 Numărul de pensionari decedați, din sistemul agricultorilor, în semestrul I 2014 comparativ cu semestrul I 2013
- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2013	2014
Ianuarie	3.372	2.889
Februarie	4.547	4.834
Martie	4.587	4.516
Aprilie	4.211	3.916
Mai	3.969	3.950
Iunie	4.187	4.066
Total –sem I	24.873	24.171

Sursa: www.cnpas.org

2.2. Evoluția cuantumului pensiilor

În ceea ce privește cuantumul pensiilor pentru persoanele care au lucrat în agricultură (tabelul nr.10), în luna iunie 2014, s-a înregistrat o creștere a pensiei cu 4,27% față de luna iunie 2013, valoarea nominală a acesteia fiind de 342 lei (față de 328 lei în iunie 2013).

Tabelul nr. 10 Cuantumul pensiilor de agricultori în luna iunie a anilor 2014 și 2013
- lei -

Categoria de pensii		Pensia medie	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Iunie 2014	342	361	213	158
	Iunie 2013	328	347	212	152
Gradul de modificare a pensiilor (%)		4,27	4,03	0,47	3,95

Sursa: www.cnpas.org

Pe categorii de pensii au crescut pensia de urmaș și pensia de limită de vârstă, în timp ce pensia de invaliditate s-a menținut constantă.

În luna iunie 2014, față de pensia de agricultor pentru limită de vârstă (361 lei), pensia medie (342 lei) a reprezentat 94,7%, pensia de invaliditate (213 lei) a reprezentat 59,0%, iar pensia de urmaș (158 lei) a reprezentat 43,8%.

Capitolul III

EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI

În sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori (anexa nr. 4) numărul pensionarilor a avut o evoluție descendentă pe parcursul semestrului I 2014, de la 5.224.048 persoane în luna ianuarie 2014, la 5.192.457 persoane în luna iunie 2014 (-31.591 persoane).

Față de semestrul I 2013, numărul mediu de pensionari a scăzut cu 54.260 pensionari (5.204.551 pensionari față de 5.258.811).

Următoarele categorii de pensii au înregistrat evoluții strict descendente:

- numărul total de pensionari, cu o scădere de la 5.224.048 persoane în luna ianuarie, la 5.192.457 persoane în luna iunie (-31.591 persoane);
- pensionarii cu pensie invaliditate cu o scădere totală de -13.324 persoane (de la 719.901 persoane în luna ianuarie la 706.577 persoane în luna iunie);
- pensionarii urmași cu o scădere totală de -9.620 pensionari (de la 584.760 persoane în luna ianuarie la 575.140 persoane în luna iunie);

O evoluție oscilantă a avut:

- numărul pensionarilor cu pensie pentru limită de vârstă, cu o scădere de la 3.802.843 persoane în luna ianuarie, când a atins cota maximă, la 3.797.291 în luna aprilie, o creștere în luna mai, urmată de o scădere ajungând la 3.795.384 în luna iunie.

Evoluția pensiilor anticipate, anticipate parțial și a pensiei de ajutor social, fiind specifice asigurărilor sociale de stat, au fost analizate în primul capitol.

Din totalul de 5.192.457 pensionari, în luna iunie 2014, 2.777.663 pensionari (53,5%) au avut pensii sub pragul minim de trai decent⁵⁾ (745 lei),

⁵⁾ Valorile pragului minim de subzistență și al pragului minim de trai decent pentru pensionarul singur, total țară, sunt comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții și se referă la luna mai 2014

iar 2.063.477 pensionari (39,7%) au avut pensii sub pragul minim de subzistență (590 lei).

Tabelul nr. 11 Pensionarii cu pensii sub valoarea pragurilor decent și de subzistență în luna iunie 2014

Praguri de venituri lunare	Valoarea maximă de referință (lei)	Numărul de pensionari sub valoarea pragurilor	ponderea în total pensionari (%)
Nivelul minim de subzistență	590	2.063.477	39,74
Nivelul minim de trai decent	745	2.777.663	53,49
TOTAL	X	5.192.457	100,00

Sursa: www.cnpas.org

Numărul pensionarilor care în perioada analizată au avut pensii de 2000 lei și peste a fost în creștere de la 106.161 persoane în luna ianuarie 2014, la 107.833 persoane în luna iunie 2014 (anexa nr. 4).

În ceea ce privește numărul total de decese pentru total pensionari (sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori), în semestrul I 2014, a fost de 113.334 persoane, în scădere față de semestrul I 2013, cu -109 persoane, respectiv cu -0,1% (tabelul nr. 12).

Din datele lunare, rezultă că în luna februarie 2014 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (25.673 pensionari), iar numărul minim a fost în luna ianuarie 2014 (9.876 pensionari).

Tabelul nr. 12 Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori, în semestrul I 2014 și semestrul I 2013

- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2013	2014
Ianuarie	15.878	9.876
Februarie	22.440	25.673
Martie	19.518	19.731
Aprilie	19.049	18.810
Mai	17.483	19.204
Iunie	19.075	20.040
Total-sem I	113.443	113.334

Sursa: www.cnpas.org

Capitolul IV

VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL I 2014⁶

Datele prezentate în lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul I 2014", publicată de Institutul Național de Statistică, relevă faptul că o gospodărie de pensionari a avut un venit total mediu lunar de 1.952,0 lei (905,0 lei /persoană) și a efectuat cheltuieli totale medii lunare de 1.741,2 lei (807,2 lei /persoană).

Venitul mediu total lunar, de 1.952,0 lei, al unei gospodării de pensionari, în trimestrul I 2014, a reprezentat 78,8% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor (2.476,8 lei).

Structura veniturilor totale ale gospodăriilor de pensionari s-a caracterizat prin ponderea mare a veniturilor din prestații sociale (1.125,8 lei reprezentând 57,7% din veniturile totale), cea mai mare parte a acestora fiind reprezentată de pensii (1.085,7 lei respectiv 55,6% din total). Veniturile din salarii brute și alte drepturi salariale au reprezentat 16,7% din veniturile totale. Veniturile în natură au avut o pondere de 21,7% în veniturile totale, iar contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii⁷, 19,8%.

La formarea veniturilor totale au contribuit, de asemenea, veniturile din agricultură (vânzări de produse agroalimentare, animale și păsări, prestarea unor activități și încasări de la societăți și asociații agricole 1,4%), veniturile din activități neagricole independente (0,7%), veniturile din vânzarea de active din patrimoniul gospodăriei (0,1%) și alte venituri (1,7%).

Nivelul mediu lunar al veniturilor bănești în trimestrul I 2014 (1.530,8 lei pentru gospodăria de pensionari și 709,7 lei pe persoană) a reprezentat 78,4% din totalul veniturilor medii ale gospodăriei de pensionari.

⁶ Datele prezentate în acest capitol sunt culese din lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul I 2014", publicată de Institutul Național de Statistică și se referă la gospodăriile de pensionari

⁷ Acestea reprezintă produse alimentare și nealimentare de proveniență agricolă și zootehnică, din producție proprie, care intră în consumul gospodăriilor, consumul din stoc, precum și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite de la rude, prieteni sau alte persoane.

Cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari, în trimestrul I 2014, au fost în medie, de 1.741,2 lei lunar (807,2 lei pe persoană) și au reprezentat 89,2% din nivelul venitului mediu total lunar al acestei categorii de populație.

Principala destinație a cheltuielilor gospodăriilor de pensionari, consumul, a reprezentat 1.578,0 lei pe gospodărie (731,6 lei pe persoană), cu o pondere în cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari de 90,6%.

Cheltuielile bănești de consum, de 1.125,2 lei, au reprezentat 64,6% în cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari. Dintre acestea cheltuielile pentru alimente și băuturi consumate au fost de 386,4 lei (34,3%), cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare de 357,3 lei (31,8%) și cheltuielile pentru plata serviciilor de 381,4 lei (33,9%).

În totalul consumului de produse agroalimentare (191,6 lei pe persoană), pe primele locuri ale consumului pensionarilor s-au situat: carnea și preparatele din carne (22,3%), cerealele și produsele din cereale (20,1% - din care pâinea și produsele de franzelărie au reprezentat 14,2% din total), lapte (8,0%), brânzeturile și smântâna (7,8%), fructe (6,5%), legumele (5,6%) și grăsimile (4,6%), care însumate au reprezentat 74,9% din totalul consumului de produse agroalimentare.

Din totalul cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare (357,3 lei pentru gospodăria de pensionari), 26,4% s-au alocat medicamentelor și produselor și aparatelor medicale, 14,3% combustibililor, 14,3% țigărilor, tutunului, articolelor și accesoriilor pentru fumat, 7,8% carburanților și lubrifianților, 7,8% produselor pentru întreținerea curentă a locuinței, 7,5% articolelor și produselor pentru îngrijire personală, 5,6% produselor de îmbrăcăminte, 5,0% produselor de încălțăminte, care însumate au reprezentat 88,7% din total cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare.

Din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor (381,4 lei pentru gospodăria de pensionari), energia electrică a reprezentat 20,8%, gazele naturale 19,2%, serviciile de telefonie 14,1%, apă, canal salubritate și servicii comunale 11,0%, energie termică 7,9%, abonamentele radio - tv 7,0%, serviciile de transport 6,0%, serviciile de sănătate 4,9%, alte servicii pentru întreținerea locuinței 1,9% și educație 0,6% și care însumate au reprezentat 93,4% din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor.

CONCLUZII

În luna **ianie 2014** pensia medie a fost de **845** lei.

Din datele statistice prezentate în anexa nr. 8, în luna iunie 2014, un număr de 2.063.477 (39,74%) pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori s-au situat sub valoarea pragului minim de subzistență (590 lei) și 2.777.663 (53,49%) pensionari sub valoarea pragului minim de trai decent (745 lei).

În trimestrul I 2014, venitul total mediu lunar al unei gospodării a fost de 2.476,8 lei, iar pentru gospodăria de pensionari, a fost de 1.952,0 lei. Totalul cheltuielilor bănești de consum al unei gospodării a fost de 1.372,2 lei, iar pentru gospodăria de pensionari au fost de 1.125,2 lei. Venitul mediu total lunar al unei gospodării de pensionari a reprezentat 78,8% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor.

Cheltuielile bănești de consum ale gospodăriilor de pensionari au fost destinate în proporție de 34,3% mărfurilor alimentare, de 31,8% mărfurilor nealimentare și 33,9% plății serviciilor.

Pe ansamblul gospodăriilor, în trimestrul I 2014, consumul mediu zilnic pe o persoană a fost de 2.424 calorii, formate din 80,9 grame protide, 84,8 grame lipide și 304,7 grame glucide. Consumul cel mai mare de calorii a fost înregistrat în gospodăriile de pensionari (2.594 calorii, 86,0 grame protide, 90,5 grame lipide și 326,1 grame glucide).

Creșterea continuă a prețurilor pe parcursul semestrului I 2014 a determinat deprecierea a puterii de cumpărare a pensiilor. La **mărfurile alimentare**, prețurile au crescut în luna iunie 2014, față de luna decembrie 2013, cu 1,17% pe total, s-au înregistrat creșteri de prețuri la: fructe proaspete (13,85%), fasole boabe și alte leguminoase (12,57%), miere de albine (2,53%), țuică, rachiuri și alte băuturi (1,86%), bere (1,42%), conserve din fructe (1,22%), conserve și alte produse din pește (1,12%), pește proaspăt (1,08%), unt (1,00%).

La **mărfuri nealimentare**, unde, prețurile au crescut în luna iunie 2014, față de luna decembrie 2013, cu 2,13% pe total, s-au înregistrat creșteri la: tutun, țigări (6,33%), articole de galanterie, pasmanterie, mercerie (1,31%),

mobilă (1,28%), articole de menaj (1,14%), mașini de aragaz, butelii (1,08%), încălțăminte (1,04%), iar în cadrul **serviciilor**, unde prețurile au crescut în luna iunie 2014, față de luna decembrie 2013, cu 0,95% pe total, s-au înregistrat creșteri la: servicii poștale (5,49%), alte servicii cu caracter industrial (2,90%), îngrijire medicală (2,84%), igienă și cosmetică (2,46%), restaurante, cafenele cantine (1,85%), transport interurban – rutier (1,83%), reparații auto, electronice și lucrări foto (1,75%), transport interurban – auto-abonamente (1,12%).

Pe cale de consecință **o mare parte din populația vârstnică din România continuă să nu dispună de resurse financiare suficiente pentru o viață decentă**, iar calitatea vieții acestei categorii de populație înregistrează o continuă degradare. Cheltuielile strict necesare pentru alimente, întreținerea locuinței, precum și a serviciilor de sănătate sunt apăsătoare, astfel încât, în condițiile în care nu există un sprijin consistent din partea statului, preocupările pentru participarea la viața socială și culturală a populației vârstnice rămân reziduale.

Situația grea, în care se găsește astăzi o bună parte a vârstnicilor din România, considerăm că se datorează în principal următoarelor aspecte:

- creșterea progresivă a costurilor întreținerii locuinței și creșterea prețurilor la alimentele și serviciile de bază ridică gradul de incidență a sărăciei în rândul vârstnicilor, care, datorită vârstei înaintate, sunt expuși suplimentar unor riscuri specifice bătrâneții;
- sistemul de servicii sociale și medico-sociale este reglementat în mod fragmentat, asistența persoanelor vârstnice singure, care nu se mai pot autogospodări, și a celor cu deficiențe (ca grupuri principale de risc) nu se realizează coordonat într-un sistem articulat de servicii și instituții care, prin cooperare permanentă, să poată asigura serviciile necesare;
- persoanele vârstnice fără afecțiuni majore de sănătate sunt obligate să participe la acțiuni aducătoare de venit pentru asigurarea traiului zilnic;
- veniturile insuficiente ale pensionarilor fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor, de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii și analize medicale în ambulatoriu sau în spitale;
- protecția socială a vârstnicilor nu se asigură pe baza unui program național aprobat de Parlament, cu obiective și termene precise, ceea ce face ca aceasta să rămână cu mult sub nivelul european.

De asemenea, în România nu au fost încă dezvoltate și aplicate programe care să vizeze pregătirea pentru pensionare și identificarea posibilităților de menținere a unei vieți active și a unei participări sociale semnificative pentru persoanele vârstnice, iar preocupările în acest sens au rămas la nivel de inițiative singulare.

Pe domenii de interes pentru persoanele vârstnice se evidențiază în mod expres următoarele probleme majore:

- **Pensii și asigurări sociale**

Nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor (pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat în luna iunie 2014 numai 36,2% din salariul mediu brut), în condițiile în care și salariile sunt departe de ceea ce ar fi necesar nu doar pentru un trai decent ci și pentru a constitui un mijloc stimulativ de atragere a forței de muncă.

Sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în cuantum insuficient unui trai decent pentru o mare parte a pensionarilor.

- **Reglementări legislative:**

Nu există o lege cadru pentru protecția drepturilor persoanelor vârstnice armonizată cu actuala Lege a asistenței sociale nr. 292/2011 și nici reglementări specifice și punctuale prin aplicarea cărora să se asigure:

- luarea în considerare a particularităților, definițiilor și procedurilor stabilite în legislația Uniunii Europene pentru corespondența organizatorică, funcțională și administrativă cu practicile din celelalte țări în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice;
- detalierea în mod clar a tuturor drepturilor persoanelor vârstnice și a modului de acces la acestea;
- extinderea sistemului de facilități și accesibilități punctuale acordate vârstnicilor, reglementarea condițiilor de acordare a acestora și stabilirea instituțiilor implicate și desemnate să le soluționeze solicitările;

Lipsește un Program Național pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice care să fie aprobat de Parlament și pe care guvernul actual și guvernele viitoare să aibă obligația să-l aplice în condiții de responsabilitate pentru interesul major al acestei categorii de populație.

Capitolul VI

PROPUNERI

În domeniul sistemului public de pensii sunt necesare următoarele măsuri:

- Aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice să rămână sau să reintre pe piața muncii;
- Instituirea de norme și convenții care să permită prelungirea vieții active, dincolo de 65 de ani, cu beneficii fiscale și sociale atât pentru vârstnici, cât și pentru angajatori;
- Eliminarea obligativității pensionării la atingerea vârstei legale de pensionare;
- Desființarea pensiei anticipate și parțial anticipate;
- Revizuirea cadrului legislativ privind cumulul dintre pensie și veniturile salariale;
- Renunțarea la Pilonul II de pensii și recuperarea sumelor transferate, sau cel puțin sistarea plăților către acest pilon pentru o perioadă de 5 ani. Aceasta se impune cu atât mai mult prin faptul că nici una din companiile beneficiare nu este garantată de statul de care aparține, iar gradul de risc evaluat la nivelul UE pentru companiile din România este între 50,0% și 80,0%.
- În perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III⁸ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în conturile personale din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării;
- Menținerea pe termen scurt și creșterea (pe termen lung) a numărului de angajați cu forme legale prin politici active în sfera ocupării forței de

⁸ **Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este interzisă în funcție de vârstă.

muncă, investiții (care să creeze noi locuri de muncă și să crească veniturile);

- Inițierea de măsuri concrete de combatere a muncii integrale sau parțiale în economia ascunsă (multe firme private își plătesc angajații la nivelul salariului minim pe economie, cu contracte parțiale de muncă);
- Creșterea numărului de contribuabili prin atragerea celor care lucrează în agricultură sau ca liber întreprinzători și care în prezent sunt neasigurați, precum și prin includerea altor categorii de persoane care obțin venituri.

Alte propuneri care să vină în sprijinul populației vârstnice în scopul asigurării unui trai decent:

- aplicarea de măsuri active, pentru eliminarea riscului de excluziune socială a persoanelor vârstnice rămase singure, fără familie (inclusiv din mediul rural);
- extinderea modalităților de soluționare a problemelor vârstnicilor prin introducerea de beneficii, facilități și accesibilități ce se pot acorda acestora, reglementarea condițiilor de sprijin a celor în dificultate și stabilirea instituțiilor implicate și obligate să le soluționeze solicitările;
- acordarea unei atenții deosebite persoanelor în vârstă cu risc ridicat de sărăcie, persoanelor vârstnice dependente, minorităților etnice, precum și celor care au lucrat pe cont propriu sau în economia informală.

Bibliografie:

- Comunicatul Institutului Național de Statistică privind valoarea coșului de consum lunar al pensionarului singur, total țară, calculat la prețurile lunii mai 2014;
- Comunicatul Institutului de Cercetare a Calității Vieții privind valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent al pensionarului singur, total țară, calculate la prețurile lunii mai 2014;
- Comunicatul de presă nr. 170 din 10 iulie 2014 al Institutului Național de Statistică privind indicele prețurilor de consum în luna iunie 2014;
- Comunicatul de presă nr. 186 din 6 august 2014 al Institutului Național de Statistică privind câștigul salarial mediu în luna iunie 2014;
- "Veniturile și consumul populației în trimestrul I 2014", publicată de Institutul Național de Statistică, 2014;
- www.cnpas.org

A n e x e